

EEN VRAAG STELLEN

Ik wil de volgende vraag stellen:

- ☒ Schriftelijke vraag (art. 39 RvO)

Schriftelijke beantwoording binnen 30 dagen.

- ☐ Technische vraag

Feitelijke vragen, geen (politieke) opvattingen.

- ☐ Vragenronde (Raadsvergadering)

Uiterlijk 24 uur voor de raadsvergadering indienen, tenzij een actualiteit plaatsvindt, blijkend uit de argumentatie.

- ☐ Rondvraag (Commissievergadering)

Uiterlijk 24 uur voor de commissievergadering indienen.

Onderwerp: Bescherming bevolking

Aanleiding: Toegenomen internationale spanningen maken, dat wij ons zorgen maken over de manier waarop door instanties en de rijksoverheid over crises en rampen wordt gedacht. In de daarover te lezen stukken (bijlage vanaf pagina 3) is sprake van veel instanties die allemaal een specifieke taak hebben. Coördinatie moet zorgen dat het allemaal goed gaat.

Over burgers die elkaar helpen bij het omgaan met crisis wordt in deze stukken geen woord gezegd. Ja, het rijk zegt dat de burgers 3 dagen voor zichzelf moeten kunnen zorgen. Tegelijk is het een gotspe dat het Rijk nu miljoenen heeft bezuinigd op de Brede Doeluitkering Rampenbestrijding.

Vraag:

1. Hoe gaat het college bevorderen, dat de mensen in onze dorpen elkaar helpen in tijden van crisis en oorlog?
2. Hoe gaat het college zorgen dat de mensen in onze dorpen zichzelf kunnen beschermen tegen crises en rampen en de gevolgen daarvan?
3. Vindt het college dat bij onderwerpen onder 1. En 2. een organisatie zoals de vroegere Bescherming Bevolking een rol zou kunnen spelen?

Ondertekening:

Datum indiening : 4 juni 2025

Fractie : BN&M

Naam indiener : Eric Van Ewijk

ANTWOORD OP DE VRAAG

Antwoord door: team Veiligheid

Datum: 1 juli 2025

Antwoord:

Wij begrijpen uw vragen. Een deel ervan wordt beantwoord in de raadsinformatiebrief die u op 1 juli 2025 ontvangt. Hierin staat onder meer welke opgave de overheid heeft op het gebied van maatschappelijke weerbaarheid en veerkracht.

In aansluiting op landelijke opdrachten verkennen de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid en de veertien deelnemende gemeenten samen wat nodig is om die weerbaarheid te versterken. Hiervoor wordt een programma opgezet.

De komende periode staat in het teken van het bepalen waar extra inzet nodig is en hoe we dit – samen met partners en inwoners – kunnen vormgeven.

De voormalige Bescherming Bevolking bestaat niet meer. Haar taken zijn overgegaan op reguliere hulpdiensten. Of een vernieuwde of vergelijkbare variant een rol krijgt binnen het programma, kan blijken uit de verdere uitwerking.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders

Dyanne Kocken
secretaris

Daphne Bergman
burgemeester

Bijlage bij vraag art. 39 Bescherming Bevolking

Bij rampen en crises, waaronder oorlogen, is de verantwoordelijkheid voor zorg en hulp verdeeld tussen verschillende instanties. De overheid, in het bijzonder de Veiligheidsregio, is verantwoordelijk voor de totale crisisbeheersing. De Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR) zorgt voor de geneeskundige hulpverlening, terwijl de GGD (Gemeentelijke Gezondheidsdienst) zich richt op processen als infectieziektebestrijding en psychosociale ondersteuning. Daarnaast hebben organisaties zoals het Rode Kruis, ziekenhuizen en ambulancediensten een rol bij de hulpverlening.

Overheid (Veiligheidsregio) is verantwoordelijk voor het coördineren van de inspanningen van verschillende hulpverleningsorganisaties en overheidsinstanties. De Veiligheidsregio beheert de totale crisis en stelt doelen vast voor de hulpverlening.

Politieke beleidsbeslissingen neemt de burgemeester of voorzitter van de Veiligheidsregio op het gebied van crisisbeheersing, waarbij de GGD adviseert over gezondheidszorg.

GHOR (Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio) coördineert en leidt de geneeskundige hulpverlening bij rampen en crises. De GHOR zorgt ervoor dat de zorg blijft doorgaan, ook onder bijzondere omstandigheden.

GGB (Groot Schaal Geneeskundige Bijstand) wordt ingezet bij grote rampen met veel gewonden om de ambulancevoorziening op te schalen en voor logistieke ondersteuning te zorgen.

GGD (Gemeentelijke Gezondheidsdienst) is verantwoordelijk voor het bestrijden van infectieziekte-uitbraken. De GGD adviseert over en coördineert de inspanningen bij rampen waarbij gevaarlijke stoffen vrijkomen. De GGD coördineert de psychosociale ondersteuning van slachtoffers en hun naasten. De GGD adviseert over en coördineert onderzoek naar gezondheidsproblemen als gevolg van een ramp.

Het Rode Kruis helpt met de opvang van lichtgewonden slachtoffers en logistieke ondersteuning.

Ziekenhuizen en ambulancediensten leveren acute zorg aan gewonden en zorgen voor vervoer naar ziekenhuizen. Huisartsen en apothekers zorgen voor medische ondersteuning in de buurt van de ramp. Noodhulpverleners zorgen voor noodhulppakketten en ondersteuning.

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de basale crisisbeheersing en de informatievoorziening aan burgers.

Er is een Landelijk Operationeel Coördinatiecentrum (LOCC) dat de operationele inzet van hulpdiensten en de bijstand bij rampen en crises coördineert.

Een Landelijk netwerk (preparatie) werkt aan de voorbereiding op de nafase van een crisis.

Het is dus een gezamenlijke verantwoordelijkheid van verschillende instanties om zorg en hulp te bieden bij rampen en crises. De Veiligheidsregio coördineert, de GHOR zorgt voor geneeskundige zorg, de GGD richt zich op specifieke gezondheidsaspecten, en andere organisaties leveren hun specifieke expertise in.

Volgens minister David van Weel moet iedere Nederlander in het geval van een ramp drie dagen

zelfredzaam kunnen zijn. Gaan we met dit advies terug naar toen de organisatie Bescherming Bevolking de burger voorbereidde op de Koude Oorlog? "De noodoproep appelleert aan een gevoel van iets wat er niet meer is. Je hebt mensen nodig die de overheid helpen", zegt Roelof van Gelderen van het Museum Bescherming Bevolking in Grou.

De organisatie Bescherming Bevolking werd in de jaren vijftig opgericht, in dezelfde tijdsgeest als het Warschaupact en de NAVO. "Mensen wilden de burgers beschermen", vertelt van Gelderen. Ze vielen zowel onder het ministerie van Defensie als Binnenlandse Zaken. Van Gelderen is verantwoordelijk voor de civiele bunker in Grou die zo'n zevenentwintig jaar geleden bescherming bood aan het damesbestuur van de provincie Friesland. "Bij een calamiteit konden er 150 mensen voor 14 dagen in de commandopost verblijven." Hij merkt op dat vooral scholieren tegenwoordig meer belangstelling tonen voor de bunker dan jaren geleden. "Vroeger kregen we één of twee keer per jaar de vraag of de bunker nog gebruikt kan worden bij een calamiteit. Nu horen we die maandelijks."

In de periode wanneer er veel angst was voor een Russische nucleaire aanval, wilde de BB de bevolking inlichten. Wat je precies moest doen om jezelf te beschermen, stond uitgelegd in een rood boekje. "Ze wilden dat de burgers het idee hadden dat je jezelf kon beschermen. Ondertussen weten we dat dat niet zo makkelijk is."

Een mogelijk grote bijdrage

Het begon als een professionele organisatie waar zowel mannelijke als vrouwelijke krachten zich konden aanmelden. Maar het was niet vrijblijvend. "Als je ervoor had getekend, moet je ook komen opdagen of ze kwamen je ophalen." Tijdens de jaren zeventig nam de motivatie af, net als het defensiebudget. In de jaren die volgden werd er flink bezuinigd en in 1986 werd de organisatie opgeheven. Maar een terugkeer van een soortgelijke organisatie met goede tips en nooddiensten met vrijwilligers vindt Van Gelderen niet zo'n slecht idee.

"Ik denk dat het juist heel goed is om weer betrokken te zijn als aanvulling op de veiligheidsregio's. Zo staan we in ieder geval klaar mocht er iets gebeuren." Van Gelderen gelooft bijvoorbeeld dat de Bescherming Bevolking een grote bijdrage had kunnen leveren tijdens de coronacrisis maar ook als de oorlog uitbreekt. "Als het oorlog wordt, is er niemand meer om Nederland te helpen. De krijgsmacht is weg. Je kunt niemand bellen."